

spelregel	Spelregels	Met ingang van
1.1	<p><u>Afmetingen</u> <u>Commentaar:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Behoudens dispensatie geldt in de Nederlandse competities voor de vrije zone rond het speelveld:</i> <ul style="list-style-type: none"> o <i>A-league achterlijn tenminste 8m;</i> o <i>A-league zijlijn tenminste 5m;</i> o <i>B-league achterlijn tenminste 5m;</i> o <i>B-league zijlijn tenminste 5m;</i> o <i>ationale competitie tenminste 2m, met dien verstande dat als de zaalsituatie dat mogelijk maakt 3m wordt aangehouden.</i> 	2007-2008 Wijziging i.v.m. A- en B-league
1.2	<p><u>Speelvloer</u> <u>Commentaar:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Schoonmaken van de speelvloer. Het belangrijkste doel van de huidige procedure die gevolgd wordt heeft te maken met de veiligheid van de spelers en om een natuurlijke voortgang in de wedstrijd te verzekeren. Er wordt hierbij een onderscheid gemaakt tussen de A- en B-league, in de overige nationale divisies en de klassen in de regio. De procedure voor de A- en B-league wordt besproken in de manual, in de overige divisies en klassen is het gebruikelijk dat een handdoek om de vloer droog te maken aanwezig is bij de tellerstafel, waarvan de ploegen op aangeven van de scheidsrechter gebruik kunnen maken.</i> 	2007-2008 Wijziging i.v.m. A- en B-league
1.3.1	<p><u>"Vage" lijnen</u> Mocht een scheidsrechter geconfronteerd worden met lijnen die niet goed waar te nemen zijn of lijnen die door intensief gebruik van de hal vervaagd zijn dan dient hij in eerste instantie de thuis spelende vereniging te verzoeken deze lijnen met tape wel zichtbaar te maken. Bovendien dient hij hiervan een melding te maken op het wedstrijdformulier in de kolom "opmerkingen". De sector competitie kan dan tegen de vereniging waar deze accommodatie toebehoort, maatregelen nemen t.o.v. deze sporthal.</p>	2005-2006 Toelichting bij het commentaar bij 1.3.1
1.3.4	<p><u>Commentaar:</u> <i>Deze regel geldt ook voor de A- en B-league.</i></p>	2007-2008 Wijziging i.v.m. A- en B-league
1.3.5	<p>Coachlijn Op iedere speelhelpt geeft een streeplijn, die begint op 20 cm. van de verlengde aanvalslijn en doorloopt tot aan de achterlijn, de coachlijn aan. Deze coachlijn is alleen in de A-league verplicht gesteld. De streeplijn bestaat uit 17 lijntjes van 5cm bij 15 cm. Ze hebben een onderlinge afstand van 20cm en zijn doorgetrokken tot een totale lengte van 5.95m</p>	2007-2008 Nieuwe spelregel alleen voor de A-league
1.4.4	<p><u>Commentaar.</u> <i>Het is raadzaam, hoewel in de Nederlandse competitie (m.u.v. de A- en B-league) geen sprake is van een opwarmruimte, voorafgaande aan een wedstrijd te</i></p>	2007-2008 Wijziging i.v.m. A- en B-league

	<i>bepalen waar in de zaal de spelers zich kunnen "opwarmen". Dit voorkomt discussies als staan op de bank en hangen achter de coach (regel 4.2.3.).</i>	
1.4.5	<u>Commentaar:</u> <i>Het is raadzaam, hoewel in de Nederlandse competitie (m.u.v. de A- en B-league) geen sprake is van een strafruimte, voorafgaande aan een wedstrijd te bepalen dat de strafruimte gevormd wordt door de laatste vrije plaats op de spelersbank. Indien noodzakelijk twee extra stoelen laten plaatsen.</i>	2007-2008 Wijziging i.v.m. A- en B-league
1.6	<u>Commentaar.</u> <i>Voor de nationale competities geldt dat de verlichtingssterkte in de speelruimte gemeten 1m boven de speelvloer in de A-league minimaal 750 lux moet zijn en voor de B-league minimaal 500 lux. Voor de overige klassen moet dit minimaal 350 lux zijn.</i>	2007-2008 Wijziging i.v.m. A- en B-league
2.2	<u>Commentaar:</u> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Voor de wedstrijd (voor de officiële warming-up) en tijdens de wedstrijd moeten de scheidsrechters controleren dat de palen en de scheidsrechtersstoel, inclusief bevestiging van paal en net, geen gevaar opleveren voor de spelers. Er moet zo nodig beschermend materiaal aangebracht worden, ook op uitstekende delen, die een gevaar op kunnen leveren voor de spelers.</i> 	2006 – 2007 Nieuw commentaar
2.4	Antennes <i>De beide antennes dienen zodanig aan het net bevestigd te worden dat deze zowel ten opzichte van de eerste scheidsrechter als ten opzichte van de tellertafel/tweede scheidsrechter altijd rechts zitten.</i>	2007-2008 Nieuw commentaar
3.1	<u>Commentaar:</u> <i>De thuisspelende ploeg in de A- en B-league dient vijf wedstrijdballen ter beschikking te stellen.</i>	2007-2008 Wijziging i.v.m. A- en B-league
3.3	<u>Commentaar.</u> <ul style="list-style-type: none"> • <i>In de A- en B-league is het 3-ballen-systeem verplicht. In de lagere divisies is het 3-ballen-systeem na dispensatie toegestaan.</i> • <i>In het nationale bekertoernooi is het 3-ballen-systeem slechts toegestaan indien beide ploegen uit de A- en B-league komen of daarvoor dispensatie hebben gekregen van de Sector Competitie.</i> 	2007-2008 Wijziging i.v.m. A- en B-league
4.1.1	<u>Commentaar:</u> <ul style="list-style-type: none"> • <i>De naam van de assistent-coach hoeft (m.u.v. de A- en B-league) niet voor de wedstrijd op het wedstrijdformulier te worden genoteerd. Omdat hij in de wedstrijd een functie (nl. die van coach) mag gaan vervullen en op de spelersbank mag gaan zitten, moet hij wel aan de eerste scheidsrechter bekend worden gemaakt en als zodanig op het wedstrijdformulier genoteerd staan.</i> • <i>In de nationale competitie moet van de ploegbegeleiding de coach te allen tijde lid van de NeVoBo zijn. Voor de overige begeleiders geldt deze verplichting niet (m.u.v. de A- en B-league).</i> 	2007-2008 Wijziging i.v.m. A- en B-league
4.1.3	Regel 4.1.3	2006 – 2007

	<p>Alleen de spelers, die op het wedstrijdformulier zijn vermeld, mogen het speelveld betreden en de wedstrijd spelen. Na ondertekening van het wedstrijdformulier door de coach en de aanvoerder mag de samenstelling van de ploeg niet meer worden gewijzigd.</p> <p>Dit betekent dat, ook voorafgaande aan de wedstrijd, van een ploeg maximaal 12 spelers en de vier mensen van de teambegeleiding zich op het speelveld mogen begeven/bevinden. Dit geldt zowel bij het inspelen, inslaan en tijdens de wedstrijd zelf. De mensen van de teambegeleiding dienen sportschoenen te dragen als zij het speelveld betreden tijdens het inspelen / inslaan.</p> <p>Het bovenstaande houdt dus in dat als er maar bijvoorbeeld 10 spelers (inclusief Libero) op het wedstrijdformulier staan vermeld er dus ook maar deze 10 spelers op het speelveld kunnen zijn. (+ de teambegeleiding)</p>	<p>Uitleg spelregel 4.1.3</p>
4.1.3	<p>2^e commentaar: ".....ook niet op de spelersbank gaan zitten. Uiteraard kan hij wel als coach, assistent-coach, verzorger of arts fungeren.</p>	<p>2006 – 2007 Toevoeging: arts</p>
4.1.3	<p>1^e Commentaar bij 4.1.3</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Direct na de toss tekenen de officiële aanvoerders en de coaches het wedstrijdformulier af en worden de niet ingevulde regels van de spelerskolom (inclusief die van de Libero) afgesloten met een "X" of "Z". Het is dan niet meer toegestaan de naam van een speler op het wedstrijdformulier bij te schrijven.</i> 	<p>2006 – 2007 Aanvulling op het commentaar</p>
4.1.3	<p>7^e Commentaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Een assistent-coach heeft in de nationale competitie (uitgezonderd de A- en B-league) pas aan te tonen dat hij NeVoBo-lid is zodra hij coach wordt.</i> 	<p>2007-2008 Wijziging i.v.m. A- en B-league</p>
4.2.2	<p><u>Mini van de week</u> Uitgangspunt is dat er slechts één mini van de week op de spelersbank kan plaatsnemen. Wil een vereniging meer mini's van de week dan dienen deze op een andere plaats in de zaal dan de spelersbank plaats te nemen. (niet achter de spelersbank) Verder heeft de "officiële" mini van de week dezelfde rechten als de wisselers buiten het veld. Dat wil zeggen dat hij/zij bij de Time-Out's aanwezig mag zijn, hij/zij mag zich bewegen tussen de warming-up zone en de spelersbank (er naar toe en weer terug) en tijdens de Time-Out's en tussen de sets eventueel ook met de wisselers "warmlopen".</p>	<p>2007-2008 Uitleg bij spelregel: Plaats van de ploeg</p>
4.3	<p><u>De uitrusting</u> De uitrusting van de spelers staat duidelijk omschreven in de spelregels. Dat houdt in dat persluchthoorns e.d.</p>	<p>2007-2008 Uitleg spelregels</p>

	niet tot een dergelijke uitrusting behoren. De scheidsrechters dienen deze dus te verbieden.	
4.3.3.2	<p>De hoogte van de borstnummers moet tenminste 15cm zijn, die van de rugnummers tenminste 20cm. De breedte van het lint, waarvan de nummers zijn gemaakt, moet tenminste 2 cm zijn.</p> <p>Voor wereldcompetities en officiële competities van de FIVB moet het spelersnummer herhaald worden op één zijde van de broek. Het nummer moet 4-6cm hoog zijn en minimaal 1cm breed.</p>	<p>2007-2008 Nummer op de broek hoeft niet per se op rechter zijde. Nummer op de broek geldt alleen voor A- en B-league</p>
4.3.3.2	<p>1e commentaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Voor de Nederlandse competitie mag in een vereniging worden doorgenummerd om te voorkomen dat in één ploeg twee spelers hetzelfde nummer hebben. Het is niet toegestaan hoger te nummeren dan 99. In de A- en B-league moeten echter de nummers 1 t/m 18 worden gebruikt.</i> 	<p>2007-2008 Wijziging i.v.m. A- en B-league</p>
4.5.1	<p><u>Verboden voorwerpen.</u></p> <p>Er is nog steeds verder <u>juridisch</u> onderzoek nodig voor een adequate oplossing. Met name gaat het om de juridische aansprakelijkheid van de scheidsrechter. De CA is hierover in gesprek met de SPC.</p>	<p><u>Ter informatie</u></p>
4.3.4	<p><u>Commentaar:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>In de Nederlandse competitie (m.u.v. de A- en B-league) is het dragen van een markeringsstreepje onder het borstnummer van de aanvoerder niet verplicht.</i> <i>Het markeringsstreepje voor de aanvoerder in de A- en B-league moet op een zodanige wijze bevestigd zijn dat het duidelijk zichtbaar is en de gehele wedstrijd vast blijft zitten.</i> 	<p>2007-2008 Wijziging i.v.m. A- en B-league</p>
5	<p>PLOEGLEIDERS</p> <p>De officiële aanvoerder en coach zijn beiden verantwoordelijk voor het gedrag en de discipline van de leden van hun ploeg. De Libero kan niet de officiële aanvoerder of aanvoerder in het veld zijn.</p>	<p>2007-2008 Aanvulling op spelregel</p>
5.1.2	<p><u>Aanvoerder in het veld.</u></p> <p>Het komt nogal eens voor dat de aanvoerder in het veld wordt vervangen door de Libero in het achterveld. Er moet op dat moment een andere speler als aanvoerder in het veld aangewezen worden. Omdat dit tot onnodige vertraging leidt is het aan te bevelen, dat als het duidelijk is dat de aanvoerder vervangen gaat worden door de Libero, er voorafgaande aan de wedstrijd aan de coach of aanvoerder gevraagd wordt wie op dat moment de nieuwe aanvoerder in het veld wordt. Zo is vooraf duidelijk wie de nieuwe aanvoerder in het veld wordt bij vervanging. Wordt deze persoon ook weer vervangen dan wel reglementair gewisseld dan zal er opnieuw door de coach/aanvoerder een nieuwe persoon moeten worden aangewezen. (Vaak zou de spelverdeler de beste vervangende aanvoerder in het veld kunnen zijn omdat die het minst wordt vervangen/gewisseld.)</p>	<p>2005-2006 <u>Toelichting bij het commentaar bij 5.1.2</u></p>
5.1.2.2	<p><u>Commentaar:</u></p>	<p>2007-2008</p>

	<p>..... Alle gevolgen die daarna ontstaan zijn, zoals spelerswissels en time-outs, komen dan te vervallen behalve de technische time-out (A- en B-league). Officiële waarschuwingen gegeven aan de ploeg en maatregelen die genomen zijn en genoteerd zijn in de tabel van maatregelen blijven gehandhaafd.</p>	<p>Wijziging i.v.m. A- en B-league</p>
5.1.2.2	<p><u>Commentaar derde regel van onderen:</u> Er dient gelezen te worden: ..... blijven gehandhaafd. Twijfelt een aanvoerder of de tegenpartij wel in de goede opstelling staat, dan mag hij dit ook <u>1x per set</u> vragen aan de (tweede) scheidsrechter. Diens antwoord .....</p>	<p>2006 - 2007 Aangepast commentaar</p>
5.1.3.2	<p><u>3^e Commentaar:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • De scheidsrechter is verplicht - ook als hij het er zelf niet mee eens is - een door een aanvoerder gewenst protest op het wedstrijdformulier te noteren. Mede omdat de door de aanvoerder gewenste bewoordingen van belang zijn, mag hij de aantekening ook door de aanvoerder zelf laten maken. Om rechtsgeldig te zijn moet uit deze notitie blijken, dat een protest in de zin van het Reglement Straf-, Protest- en Beroepszaken in de bedoeling ligt (dus bij voorkeur moet het woord protest gebruikt worden) en moet in ieder geval vermeld worden tegen welke beslissing de ploeg protesteert. <p><u>5^e Commentaar:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor de verdere behandeling van het protest moet door het bestuur van de protesterende vereniging uiterlijk drie dagen na de wedstrijddag een schriftelijke toelichting aan de Straf- en Protestcommissie worden gezonden. 	<p>2007-2008 Aanpassing commentaar i.v.m. wijziging reglement SPC</p>
5.2.3.1	<p><u>3^e commentaar:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • In de A -league moet de coach 2 opstellingsbriefjes per set invullen. 	<p>2007-2008 Wijziging i.v.m. A- en B-league</p>
5.2.3.4	<p><u>2^e commentaar:</u> De coach mag lopend of staand voor de spelersbank aanwijzingen geven aan zijn ploeg, op voorwaarde dat hij de wedstrijd niet verstoort of vertraagt. Zijn ruimte bevindt zich tussen de spelersbank en de zijlijn en wordt in de A-league begrensd door de coachlijn. Deze ruimte strekt zich verder uit tot aan de opwarmruimte. Is deze opwarmruimte niet op de juiste plaats gelegen volgens tekening 1 van het spelregelboekje, dan eindigt die bij het einde der vrije zone van dezelfde tekening 1 òf bij het einde der ruimte in de zaal die de vrije ruimte begrenst.</p>	<p>2007-2008 Wijziging i.v.m. A- en B-league</p>
7.1.1	<p><u>commentaar:</u> De scheidsrechter moet direct na de toss, als de keuze bekend is wie de eerste opslag neemt en welk speelveld wordt gekozen, aan de aanvoerders vragen of er gezamenlijk of na elkaar aan het net wordt ingespeeld.</p>	<p>2006-2007 Nieuw commentaar</p>
7.2	<p>Inspelen aan het net <u>commentaar:</u> "Bij het inslaan aan het net is het niet toegestaan dat</p>	<p>2006 – 2007 Nieuw commentaar</p>

	<i>door de ploegen aangegooid/geslagen wordt vanaf de kant van de tegenstander naar de eigen speler(s) ten behoeve van passen en vervolgens aanvallen. Als een vereniging een dergelijke manier van inslaan aan het net toch per se wil, dan heeft men de keuze om direct na de toss aan te geven dat men na elkaar aan het net in wil spelen. De ploeg die dan de eerste opslag heeft, begint met het inspelen aan het net."</i>	
7.4	<p><u>commentaar:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Alleen de aanvoerder in het veld mag 1x per set toestemming vragen aan de tweede scheidsrechter <u>om de opstelling van zijn ploeg te verifiëren</u> (b.v. om te vragen welke speler aan de beurt is om op te slaan). Verzoeken die hier vanaf wijken worden bestraft met een maatregel voor spelophouden. (<u>zie ook commentaar bij 5.1.2.2</u>) 	2006 – 2007 Aangepast commentaar
7.7	<p><u>Fout bij het doordraaien:</u> <u>Commentaar.</u> Het aanhouden van de juiste opstellingsvolgorde blijft altijd de verantwoordelijkheid van de aanvoerder en/of coach. Merkt de (tweede) scheidsrechter <u>of een teller</u> een foutieve opstelling niet direct op, dan moet deze foutieve opstelling worden bestraft vanaf het moment van ontstaan van deze foutieve opstelling en niet vanaf het moment waarop de (tweede) scheidsrechter <u>of de teller</u> de fout opmerkte.</p>	2006-2007 Aanvulling op het commentaar: "of een teller"
7.7.2	<p><u>Nieuw commentaar:</u> Indien ploeg A een opslagvolgorde fout maakt terwijl zij opgeslagen hebben en de rally wordt daarna gewonnen door ploeg B dan moet bij ploeg A de opslagvolgorde worden hersteld. Ploeg B krijgt er geen extra punt er bij.</p>	2007-2008 Nieuw commentaar
8.4	<p><u>Bal aan eigen kant "uit"</u> Als een aanvaller de bal tegen de netrand slaat en vervolgens gaat de bal aan de kant van de aanvaller uit moet het teken 15 "bal uit" gegeven worden en vervolgens moet de betreffende speler aangewezen worden. Ook de lijnrechter dient hier het "uit teken" (Teken 2) aan te geven. Géén touché teken! Als de aanvaller tegen het blok slaat en de bal gaat vervolgens aan de kant van de aanvaller uit dan moet ook het teken 15 "bal uit" gegeven worden maar dient het blok aangewezen te worden.</p>	2005-2006 Uitleg bij spelregel
8.4.5	<p><u>2e Commentaar:</u> Is de ruimte boven in de zaal echter redelijk verlicht en blijft een bal die over een balk o.i.d. gaat dus waarneembaar, dan is er voor de scheidsrechter geen reden het spel te onderbreken en dubbelfout te geven. Hij fluit dan uiteraard alleen als hij ziet dat de bal een obstakel raakt. Gaat de bal echter over een wat breder obstakel en verdwijnt daardoor even geheel uit het zicht van de scheidsrechter(s), dan moet de scheidsrechter affluiten en dubbelfout geven.(zie ook regel 6.1.2.2).</p>	2007-2008 Aanpassing commentaar

9.1.2.2	<p>~~Vastgehouden bal~~ In spelregel 9.1.2.2 en met name in 9.1.2.3 is niets gewijzigd. Dit houdt in dat als twee tegenstanders de bal boven het net gelijktijdig raken en er sprake is van "vastgehouden bal" de scheidsrechter voor dubbelfout moet fluiten.</p>	<p>2005-2006</p> <p>Spelregel is wel gewijzigd. Zie 9.1.2.3</p>
9.1.2.3	<p>Indien het door twee tegenstanders gelijktijdig aanraken van de bal leidt tot "vastgehouden bal" dan wordt daarna gewoon verder gespeeld</p> <p><u>Vastgehouden bal; Toevoeging commentaar (zelfde als bij 9.1.2.2)</u> Indien bij een dergelijke actie een achterspeler betrokken is, is dat een fout van de achterspeler conform regel 13.3.3 & 14.6.2.</p>	<p>2007 - 2008 Nieuwe spelregel</p> <p>2006-2007 Nieuw commentaar</p>
10.1.2.2	<p><u>Vervallen van een overbodig commentaar</u> Het gelijktijdig raken van een bal boven het net door twee tegenstanders kan leiden tot een dubbelfout als het contact te lang is. Indien bij deze actie een achterspeler betrokken is, is dit altijd fout.</p>	<p>2006-2007 Wordt zowel in spelregels (9.1.2.3) als in commentaar al gemeld. Is dus hier overbodig.</p>
11.3.3	<p>Het is niet fout wanneer een bal in het net wordt gespeeld en het net daardoor een speler van de tegenpartij raakt. <u>Commentaar:</u> Indien een speler voor het net staat op het moment dat de tegenstander de bal in het net speelt, is het aanraken van het net niet fout als de speler passief blijft. Als de speler enige actieve beweging maakt met zijn lichaam of met zijn handen (naar de bal toe of parallel aan het net) en het net raakt vervolgens de speler omdat de tegenstander de bal in het net speelt, dan is het aanraken van het net wél fout, omdat de tegenstander actief wordt gehinderd in het nog kunnen spelen van de bal. De scheidsrechter moet in dit geval fluiten voor netfout.</p>	<p>2005-2006</p> <p>Aanvulling commentaar</p>
12.4.2	<p><u>Opslagfout</u> Als de scheidsrechter heeft gefloten voor de opslag en een speler merkt dat hij niet de goede speler aan opslag is en hij <u>gooit</u> vervolgens de bal naar de speler die wél moet opslaan dan is dat een opslagpoging en daarom fout. Als hij de bal neerlegt en de goede speler komt aan opslag en voert de opslag uit binnen de 8 seconden na het betreffende fluitsignaal dan is dat wél goed. In regel 12.4.2 wordt gesteld dat stuiten van de bal of de bal bewegen in de handen is toegestaan voorafgaande aan de opslag. Het opgooien van de bal boven <u>schouderhoogte</u> als voorbereiding van de opslag is een opslagpoging en</p>	<p>2005-2006 Toelichting op de spelregel.</p>

	daarom fout. Het z.g. opwerpen van de bal mits deze lager blijft dan de schouder is wel toegestaan.	
12.4.3	<p><u>1^e commentaar:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> De eerste scheidsrechter mag het fluitsignaal voor opslag ook geven als de serveerder (met bal) zich buiten de opslagzone bevindt. Er mag ook van buiten de vrije zone aangelopen worden. Het is denkbaar dat de vrije ruimte minimaal is en begrensd wordt door een achter / naast het veld liggende looper. De opslagpoging mag van hieruit worden gestart indien de vrije zone niet voldoet aan de minimale eisen (3m) van de spelregels. De serveerder mag dus van buiten de opslagzone aanlopen, (eventueel ook tussen twee tribunes) mits de serveerder op moment van toestemming voor de opslag geheel zichtbaar is voor alle spelers van de ontvangende ploeg en de scheidsrechter. Op het moment van raken van de bal of van afzetten voor een sprongopslag mag de serveerder echter noch het speelveld of de achterlijn, noch de vloer buiten de opslagzone aanraken. 	2007-2008 Aanvulling op commentaar
12.4.3	<p><u>5^e Commentaar:</u></p> <p>In de jeugd-C competitie ligt de serveerlijn op 7m van de middenlijn. De spelers moeten hierbij de opslag uitvoeren tussen de 7 en de 9-meterlijn. Aanlopen mag wel buiten deze zone. Een sprongservice is bij de jeugd-C wedstrijden niet toegestaan.</p>	2006-2007 Sprongservice voortaan toegestaan
12.4.3	<p><u>6^e commentaar:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Elke actie, ter beoordeling van de eerste scheidsrechter, bedoeld om de bal in het spel te brengen, is een opslag. Een fout, gemaakt bij een opslag, wordt met het betreffende teken aangegeven: <ul style="list-style-type: none"> valt de bal op de grond na te zijn losgelaten of geraakt door de serveerder, wordt het "in"-teken (teken 14) cq. "uit"-teken (teken 15) gegeven Raakt de bal, na de opslag door de serveerder, een andere speler van zijn ploeg dan wordt deze actie afgefloten en dit met teken 19 aangegeven. (met de hand de zijde van het net aanwijzen waar de fout is gemaakt) 	2007-2008 Aanpassing teken 19 als een bal bij de opslag een eigen speler raakt
13.2.1	<p><u>Commentaar:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> De voorzone (dus ook de aanvalslijn die tot deze zone behoort) loopt buiten de zijlijnen ~~oneindig~~ door tot het einde van de vrije zone (regel 1.4.1). Een speler mag de bal van buiten de vrije zone van het eigen speelveld terugspelen, dus ook via dit eigen speelveld over het net spelen. Voor de voorspelers houdt dit in dat zij hun aanval ook van buiten de vrije zone onbelemmerd mogen uitvoeren. 	2007-2008 Aanpassing commentaar
15.2.1	<p><u>1^e Commentaar:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> In de Nederlandse competitie is het gebruik van een zoemer alleen in de A -league verplicht gesteld. Deze 	2007-2008 Wijziging i.v.m. A- en B-league

	<i>zoemer dient zowel voor de coaches als ook de teller beschikbaar te zijn. Voor de overige divisies en klassen geldt het met de hand zichtbaar maken van het betreffende teken.</i>	
15.2.1	De zoemer dient bij voorkeur voorzien te zijn van een lichtsignaal en moet een zodanige geluidssterkte hebben dat deze in een hal met publiek nog duidelijk hoorbaar is.	2007-2008 Aanvulling op commentaar
15.2.1	<i><u>Commentaar</u> Bij misbruik maken van de zoemer zal de scheidsrechter een maatregel voor spelophouden opleggen.</i>	2006-2007 Nieuw commentaar.
15.2.1	Laatste commentaar: <ul style="list-style-type: none"> Als de tweede scheidsrechter voor een aangevraagde spelonderbreking heeft gefloten, mag de eerste scheidsrechter niet ook nog eens fluiten. Wel dient hij de tweede scheidsrechter te volgen door het desbetreffende scheidsrechtersteken te herhalen. 	2006 – 2007 Aanpassing commentaar
15.4.1	<i><u>1^e en 2^e commentaar:</u></i> <ul style="list-style-type: none"> De spelregels geven aan dat er bij wereldcompetities en officiële competities van de FIVB technische time-outs worden toegepast. Deze regel geldt <u>NIET</u> voor wedstrijden lager dan de A- en B-league. Bij deze wedstrijden heeft iedere ploeg in alle sets twee vrij opneembare time-outs. In het nationale bekertoernooi is deze regel ook van toepassing indien er twee A- en B-league ploegen tegen elkaar spelen. 	2007-2008 Wijziging i.v.m. A- en B-league
15.4.1	Nieuw commentaar: <ul style="list-style-type: none"> Zie ook 5.1.2.2 (1^e commentaar) of 15.5 (3^e commentaar) indien de scheidsrechter zijn aanvankelijke beslissing teruggedraait. 	2006-2007 Nieuw commentaar
15.7	<i>Commentaar: In hetzelfde "dode" moment dat een de uitzonderlijke spelerswissel wordt uitgevoerd mag een reguliere spelerswissel worden aangevraagd en uitgevoerd <u>nadat</u> de uitzonderlijke spelerswissel is geregistreerd op het wedstrijdformulier.</i>	2006 – 2007 Nieuw commentaar
15.10.3	"In de A- en B-league moeten genummerde bordjes (1 t/m 18) worden gebruikt om het wisselen te vergemakkelijken." Het jurylid controleert voorafgaande aan de wedstrijd of de genummerde bordjes voor beide ploegen aanwezig en compleet zijn. De 2 ^e scheidsrechter en eventueel het jurylid ziet er tussen de sets er op toe dat de genummerde bordjes voor beide ploegen compleet zijn. Overigens blijft de verantwoordelijkheid van de juiste genummerde bordjes liggen bij de coach/aanvoerder. Dit laatste is natuurlijk ook het geval bij wedstrijden	2006 – 2007 Uitleg spelregel 2007-2008 Wijziging i.v.m. A- en B-league

	<p>waar geen jurylid aanwezig is.</p> <p>De coach wil een speler wisselen en hij gebruikt daarbij de zoemer. De tweede scheidsrechter fluit en dan blijkt dat de speler het juiste wisselbordje niet kan vinden. Deze aanvraag wordt dan als spelophouden beschouwd. De wissel wordt geweigerd en er wordt een waarschuwing voor spelophouden gegeven als dit de eerste keer in de wedstrijd is. Als er al een waarschuwing voor spelophouden tijdens de wedstrijd is gegeven dan is dit een bestraffing voor spelophouden (gele kaart) (Teken 25).</p> <p>Is het genummerde bordje "zoek" dan dient de 2^e scheidsrechter door de betreffende ploeg daarvan direct op de hoogte te worden gebracht en dient de wissel gewoon doorgang te vinden. De tweede scheidsrechter (of jurylid) zal de manager van de thuis spelende ploeg vragen hier een oplossing voor te vinden.</p>	
16.2.2	<p><u>Aanpassing commentaar</u> <i>Na een maatregel voor spelophouden bij een ploeg moet eerst een rally gespeeld worden voordat een nieuw verzoek van een spelerswissel of time-out door dezelfde ploeg gehonoreerd kan worden.</i></p>	<p>2006-2007 Aanvulling commentaar "time-out" en "dezelfde ploeg"</p>
17.1.2	<p><u>Vervallen commentaar bij regel 17.1.2</u> <ul style="list-style-type: none"> ~~In één dood speelmoment mag geen reglementaire spelerswissel worden aangevraagd, als er in dat dode speelmoment een uitzonderlijke spelerswissel moet plaatsvinden. De uitzonderlijke spelerswissel gaan dan voor. Er kunnen geen twee afzonderlijke spelerswissels plaatsvinden in één dood speelmoment. Na een volgende rally kan eventueel wel een reglementaire spelerswissel worden aangevraagd.~~ </p>	<p>2006 – 2007 In verband met nieuw commentaar bij 15.7 is dit commentaar vervallen</p>
17.3.1	<p><u>Nieuw commentaar</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Indien het spel door onvoorziene omstandigheden wordt onderbroken voor minimaal 15 minuten maar niet meer dan 30 minuten dan hebben de ploegen het recht op een warming-up van in totaal 10 minuten. In deze 10 minuten is het inspelen aan het net inbegrepen. Indien het spel door onvoorziene omstandigheden wordt onderbroken voor minimaal 30 minuten maar niet meer dan een uur dan hebben de ploegen het recht op een warming-up van in totaal 25 minuten. In deze 25 minuten is het inspelen aan het net inbegrepen. Indien het spel na meer dan een uur hervat wordt, wordt met het normale wedstrijd protocol begonnen met uitsluiting van die zaken die al eerder gedaan zijn. (voorstellen publiek e.d.). 	<p>2006-2007 Nieuw commentaar</p>

17.3.2.1	Bij spelregel 17.3.2.1 staat bij de verwijzing "zie ook:" 1.7.3. Dit moet zijn: 1., 7.3	2006-2007 Juiste notering nummering
19.3.2.1	<i>Commentaar: Als een speler die door een libero is vervangen en zich daarom buiten het speelveld bevindt, "uit het veld" wordt gestuurd of wordt gediskwalificeerd, moet deze speler door een reglementaire spelerswissel worden gewisseld. Is er geen reglementaire spelerswissel meer mogelijk voordat de libero op positie 4 komt, dan wordt op dat moment de ploeg voor die set onvolledig verklaard. Zie ook 15.8</i>	2006 – 2007 Was reeds in 2003-2004 ingevoerd. Was nog niet opgenomen in nieuwe spelregels.
19.3.2.4	<u>Plaats Libero</u> Wanneer de Libero niet speelt mag de Libero zowel op de bank zitten als zich in de opwarmruimte bevinden.	2005-2006 Toelichting bij commentaar bij 19.3.2.4
19.3.2.4	<u>6^e commentaar:</u> • ~~In hetzelfde "dode" moment dat een de uitzonderlijke spelerswissel wordt uitgevoerd mag een reguliere spelerswissel worden aangevraagd en uitgevoerd nadat de uitzonderlijke spelerswissel is geregistreerd op het wedstrijdformulier.~~	2007-2008 Vervallen commentaar. Staat al in de Commentaren bij 15.7
19.3.2.4	<u>7^e commentaar</u> • ~~Als een speler die door een libero is vervangen en zich daarom buiten het speelveld bevindt, "uit het veld" wordt gestuurd of wordt gediskwalificeerd, moet deze speler door een reglementaire spelerswissel worden gewisseld. — Is er geen reglementaire spelerswissel meer mogelijk, voordat de libero op positie 4 komt, dan wordt op dat moment de ploeg voor die set onvolledig verklaard. Zie ook 15.8~~	2007-2008 Vervallen commentaar. Staat al in de Commentaren bij 19.3.2.1
19.3.3.1	Aanwijzen van een nieuwe Libero Het verzoek van de coach of de aanvoerder in het veld om een nieuwe Libero aan te wijzen dient te allen tijde door de eerste scheidsrechter te worden gehonoreerd. De scheidsrechters zijn in het algemeen onvoldoende medisch geschoold om te kunnen beoordelen of een Libero inderdaad geblesseerd is. Het is de verantwoordelijkheid van de coach c.q. de aanvoerder in het veld om een nieuwe Libero aan te wijzen. Hij zal met de aanwijzing van een nieuwe Libero rekening moeten houden met de consequenties: <ul style="list-style-type: none"> • de geblesseerde Libero mag weliswaar op de bank blijven zitten maar mag niet meer aan het spel deelnemen. Niet als veldspeler en niet meer als Libero. • De nieuw aangewezen Libero mag de rest van de wedstrijd alleen nog maar als Libero optreden. 	2006 – 2007 Uitleg spelregel
19.3.3.1	<u>3^e commentaar:</u> <ul style="list-style-type: none"> • ~~De eerste scheidsrechter mag nooit weigeren een geblesseerde Libero te vervangen indien de coach of~~ 	2007-2008 Aanpassing commentaar.

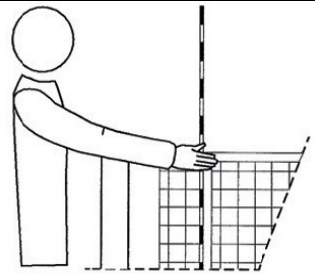
	<i>de aanvoerder daarom verzoekt. Of een Libero geblesseerd is of niet is ter beoordeling van de coach/aanvoerder. Elke speler op de spelersbank kan Libero worden. Dit kan zelfs een "onreglementaire wissel" zijn.</i>	Zie boven: uitleg spelregel
21.1	<u>Commentaar</u> <i>De eerste scheidsrechter kan aan elk individueel lid van een ploeg slechts éénmaal per wedstrijd een waarschuwing geven. Een vermanend gebaar of een mondelinge berisping behoort hier niet toe. Elk volgend wangedrag van dat lid van een ploeg leidt tot een bestraffing. Indien de eerste scheidsrechter via de aanvoerder aan de gehele ploeg een waarschuwing heeft gegeven leidt elk volgende vorm van wangedrag, van welke lid van die ploeg dan ook, tot een bestraffing.</i>	2005-2006 Nieuw commentaar
23	De Sector Competitie is van mening dat het spelen van muziek (ook tijdens een rally) moet worden toegestaan. Hierbij blijft van kracht wat op pagina 17 van het handboek is vermeld: Dat de eerste scheidsrechter de thuis spelende vereniging kan verzoeken een einde te maken aan geluidshinder, echter alleen als de geluidshinder hem hindert zijn arbitrage naar behoren uit te kunnen voeren. Het jurylid in de A-league moet ook erop toezien dat de speaker zich tijdens de wedstrijd sportief opstelt ten opzichte van de tegenstander. Indien dat niet het geval is kan het jurylid, via de manager van de thuis spelende vereniging, de speaker hierop aanspreken dan wel het commentaar (laten) verbieden.	2006 – 2007 <u>Uitleg Muziek</u> Aanpassing i.v.m. A-league
23.1	<i>Commentaar: De eisen voor een scheidsrechtersstoel zijn als volgt: A en B league: Sta-stoel, niet vast aan de paal, stabiel, veilig voor deelnemers en in hoogte verstelbaar. (ooghoogte scheidsrechter 50 cm. boven het net) 1^e en 2^e divisie: Indien een nieuwe stoel aangeschaft moet worden dan is de sta-stoel (zie A- en B-league) verplicht. (Er zijn scheidsrechtersstoelen op de markt die voldoen aan deze eisen) In de regio zijn sta-stoelen die voldoen aan de eisen (zie boven) wenselijk. Het is aan de regio om hier een verplichtend karakter aan te verbinden.</i>	2006 – 2007 Nieuw commentaar 2007-2008 Wijziging i.v.m. A- en B-league
23.3.1.3	<u>2^e commentaar</u> : <i>In de A- en B-league wordt hetzelfde wedstrijd protocol gehanteerd. Het in deel 4 van de spelregels vermelde wedstrijd protocol geldt voor de overige wedstrijden in de Nationale Competitie.</i>	2007-2008 Aanvulling commentaar
25.2.2.1	<u>Commentaar</u> : <ul style="list-style-type: none"> • De coach of de aanvoerder blijft verantwoordelijk voor het geven van de juiste informatie middels het 	2007-2008 Aanpassing tekst

	<p><i>opstellingsbriefje. ~~van de eerste set.~~</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>De teller is verantwoordelijk voor het juist overnemen van de informatie (van het opstellingsbriefje van iedere set) op het wedstrijdformulier.</i> 	
27.2.1.5	<p><u>Taken lijnrechter</u> <u>Commentaar:</u> <i>Indien er 4 lijnrechters aanwezig zijn dan geeft de lijnrechter die verantwoordelijk is voor de achterlijn de voetfouten van de serveerder aan. Als er twee lijnrechters aanwezig zijn dan neemt de <u>eerste scheidsrechter</u> deze eventuele voetfouten voor zijn rekening en let de lijnrechter bij de opslag op de zijlijn.</i></p>	<p>2005-2006</p> <p>Nieuw commentaar</p>
Teken 4	<p>Lijnrechter In de aanvullingen op de spelregels m.b.t. taken lijnrechter nieuw commentaar staat spelregel 27.2.1.5 genoemd. Bij de tekening 4 komt deze regel (nog) niet voor. Toevoegen: 27.2.1.5</p>	<p>2006-2007 Aanvulling regelnummer</p>
	<p>Richtlijnen</p>	
Algemeen	<p>De scheidsrechters kunnen het gebruik van flitslicht door het publiek tijdens wedstrijden niet verbieden.</p>	<p>2007-2008</p>
Regel 7	<p>Direct na de toss, als de keuze voor opslag resp. speelveld gemaakt is, moet de eerste scheidsrechter aan beide aanvoerders vragen of ze gezamenlijk of apart willen inslaan aan het net.</p>	<p>2006-2007 Nieuwe aanvulling</p>
Regel 16	<p><u>Dweilprobleem</u> In de richtlijnen arbitrage is bij regel 16 in het laatste item opgenomen dat de "dweil" bij de tellertafel ligt en de speler die wil dweilen deze zelf dient op te halen en terug te brengen. De tweede (of eerste) scheidsrechter bepaalt of er gedweild moet worden. Er staat dat de dweilpauze niet een verkapte time out mag worden. Daar moeten de scheidsrechters op toezien. Er staat nergens dat de tweede scheidsrechter mee moet lopen met de "dweiler". Als de dweilpauzes echter te lang gaan duren en daar is al eens op gewezen, dan kan daar een maatregel voor spelophouden voor worden gegeven. In voorkomende gevallen kan de tweede scheidsrechter ook meelopen om te controleren. Dit is echter niet altijd noodzakelijk omdat dan de tweede scheidsrechter vaak de dweil in zijn handen gestopt krijgt als de dweilpauze voorbij is. Dit is niet de bedoeling. Bij grote natte plekken blijft het wel van essentieel belang dat uit voorzorg voor de veiligheid van de spelers de vloer wel droog moet worden gemaakt ook al duurt dat wat langer dan gewenst.</p>	<p>2005-2006</p>

Regel 24	<u>Fluiten voor netfout door tweede scheidsrechter</u> Indien een tweede scheidsrechter voor een netfout fluit dan is het niet noodzakelijk om naar het net toe te lopen en aan te raken. Het net aanwijzen (met teken 19) vanuit de positie waar hij zich op het moment van fluiten bevindt is voldoende.	2005-2006
Regel 24	<u>Positie 2^e scheidsrechter</u> De beste positie voor de tweede scheidsrechter is <u>maximaal</u> 1 meter van de paal tijdens de opslag en bij net situaties. Indien de aanval aan de kant van de tweede scheidsrechter plaats vindt dan is het raadzaam om een pas achteruit te doen.	2005-2006
Regel 28	Bij zowel de toestemming voor de opslag (regel 12.3) als bij dubbelfout (regel 6.1.2.2. + 9.1.2.3) dienen het scheidsrechtersteken en het fluitsignaal tegelijkertijd gegeven te worden. In alle andere gevallen is het teken een ondersteuning van het fluitsignaal en volgt het teken direct na het fluitsignaal.	2006-2007 Nieuwe richtlijn
Bladzijde 24	Protocol punt i Tweede Controleer de spelerskaarten- bij voorkeur in aanwezigheid van aanvoerder of coach. Indien..... Als je als scheidsrechter ziet dat de speciale regel van de Libero niet is ingevuld vraag je even bij de coach of het de bedoeling is om <u>niet</u> met een Libero te spelen.	2006 – 2007 Aanpassing richtlijn
Teken start inslaan	Hiervoor is geen apart teken. Er is besloten dit aan te geven door een fluitsignaal en een "vuist" teken met één hand. (als het een inspeelperiode van 10 minuten betreft)	2007-2008

Andere/aangepaste tekens dan in het spelregelboekje.

In het spelregelboekje wordt teken 19 met de vinger aangegeven.

Net aangeraakt door een speler of de bal uit de opslag raakt het net en blijft niet in het spel. Regel 11.4.4 + Regel 12.6.2.1	E T Met <u>de hand</u> de zijde van het net aanwijzen waar de fout gemaakt is. Ook bij de opslag die niet het net passeert, volgt de tweede scheidsrechter de eerste bij het aanwijzen van het net.	19	
---	--	-----------	---

In het spelregelboekje wordt in teken 20 de hand veel hoger boven het net gehouden.

<p>Over het net reiken.</p> <p>Regel 11.4.1</p>	<p>E</p> <p>Een hand, met de handpalm naar beneden, boven het net brengen.</p>	<p>20</p>	
---	--	-----------	--

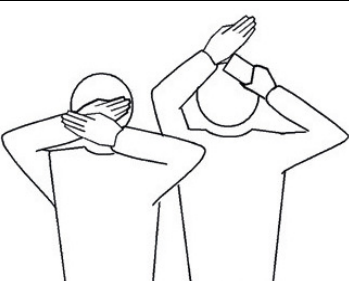
Teken 24 "Bal is aangeraakt"

Dit teken dient als volgt te worden uitgevoerd: De ene hand verticaal houden en de andere hand er horizontaal in voorwaartse richting overheen bewegen.

Dus niet meer omhoog bewegen zoals dat in vele gevallen (is of nog) gebeurt.

<p>Bal is aangeraakt.</p>	<p>E T</p> <p>Met de handpalm van de ene hand horizontaal in voorwaartse richting over de vingers van de verticaal gehouden andere hand strijken.</p>	<p>24</p>	
---------------------------	---	-----------	---

In het spelregelboekje wordt de kaart tegen de voorkant van de hand gehouden

<p>Spelophouden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waarschuwing (Regel 17.2.2) • Bestrafing (Regel 17.2.3) 	<p>E</p> <p>Met de open hand (palm gericht naar de scheidsrechter) de pols aanraken (waarschuwing) of met de gele kaart (bestrafing) naar de pols wijzen.</p>	<p>25</p>	
--	---	-----------	---